

Odločba Višjega sodišča RS: VDS Sodba Pdp 987/2010

Zbirni podatki

Evidenčna številka: VDS0006222

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče Ljubljana

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne spore

Datum: 7.10.2010

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: redna odpoved pogodbe o zaposlitvi - poslovni razlog - organizacijski razlog - ukinitve delovnega mesta

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

Zveza: ZDR člen 81, 81/2, 88, 88/1, 88/1-1, 88/2, 88/3. ZSDU člen 99.

Besedilo

Jedro:

Sodišče prve stopnje v individualnem delovnem sporu, v katerem se presoja zakonitost redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga zaradi ukinitve delovnega mesta, ne more presojati pravilnosti in zakonitosti postopka sprejemanja splošnega akta delodajalca, s katerim je bilo delovno mesto ukinjeno. Morebitne kršitve v tem postopku bi lahko uveljavljal le svet delavcev v kolektivnem delovnem sporu oziroma v arbitražnem postopku.

Izrek:

Pritožba se zavrne in se potrdi izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje.

Obrazložitev:

Z izpodbijano sodbo je sodišče prve stopnje zavrnilo tožbeni zahtevek za (1) ugotovitev, da je tožeči stranki delovno razmerje pri toženi stranki prenehalo na nezakonit način tako, da ji še vedno traja z vsemi pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz delovnega razmerja, (2) poziv nazaj na delo k toženi stranki, (3) vpis delovne dobe v delovno knjižico za čas od 23. 3. 2009 dalje do reintegracije, plačilo nadomestila plače, kot bi ga tožnik prejel, če bi delal, obračun in odvod davkov in prispevkov ter plačilo zakonskih zamudnih obresti od neto zneskov plač, ki tečejo od 19. dne po preteku vsakokratnega plačilnega obdobja do dne plačila, vse v 15 dneh in pod izvršbo, in (4) povrnitev stroškov postopka (vse točka I. izreka). Odločilo je, da vsaka stranka krije svoje stroške postopka (točka II. izreka).

Zoper navedeno sodbo, razen zoper del izreka v točki II. izreka, po katerem tožena stranka sama krije svoje stroške postopka, se je pravočasno pritožil tožnik iz vseh pritožbenih razlogov po prvem odstavku 318. člena ZPP. Pritožbenemu sodišču v laični pritožbi predlaga, da pritožbi ugodi ter izpodbijani del sodbe spremeni tako, da tožbenemu zahtevku ugodi. Navaja, da je sodišče prve stopnje bistveno kršilo določbe postopka, saj se sodba opira na zmotno oceno listin in posredno izvedenih dokazov, oziroma da je o odločilnih dejstvih nasprotje med tem, kar se navaja v razlogih sodbe o vsebini listin. Tožnik izpodbija ugotovitev, da niso

obstajali resni in utemeljeni razlogi za odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga po prvem odstavku 88. člena ZDR in da tožena stranka ni ravnala v skladu s tretjim odstavkom 88. člena ZDR, saj tožniku ni ponudila zaposlitve pod spremenjenimi pogoji oziroma mu ni ponudila pogodbe o zaposlitvi za drugo delo. Sodišče prve stopnje ni preverilo, ali je imel direktor tožene stranke ustrezna pooblastila za podajo odpovedi o zaposlitvi. Sklicuje se na zgodovinski izpis iz sodnega registra, iz katerega izhaja, da je bilo direktorju S.B. pooblastilo podeljeno dne 2. 2. 2009, v sodni register pa je bil vpisan 13. 2. 2009, sočasno z izbrisom pooblastila za prejšnjega direktorja I.S.. Iz tega po mnenju pritožnika sledi, da direktor S.B. ob izdaji sklepa 4. 2. 2009 o prenehanju potrebe po po opravljenih strokovnih nalogah varnostni pri delu in varstva pred požarom in ukinitvi delovnega mesta "strokovni delavec za VPD in VP" in v času izdaje obvestila o redni odpovedi ni bil vpisan v sodni register oziroma je tam bil vpisan I.S.. Meni, da je že zaradi tega sklep o ukinitvi delovnega mesta nezakonit, posledično pa tudi prenehanje delovnega razmerja. Sodišče prve stopnje je tudi prezrlo postopkovna določila glede sprejemanja Pravilnika tožene stranke o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest. Navaja določbe 91., 92. in 94. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU), ki določajo skupno posvetovanje sveta delavcev in uprave v zvezi s prizadevanjem za usklajevanje stališč, takšnega sodelovanja pa pri toženi stranki ni bilo. Opuščene so bile določbe Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD) in sicer 28. člen ZVZD, po katerem mora delodajalec svetu delavcev omogočiti, da sodeluje pri vseh vprašanjih, ki zagotavljajo varno in zdravo delo in se s svetom delavcev posvetovati o izbiri strokovnega delavca iz 18. člena ZVZPD. Sodišče tudi ni preverilo pravilne uporabe določbe 3. odstavka 88. člena ZDR, po katerem mora delodajalec preveriti in ugotoviti, ali ni možnosti za zaposlitev delavca pod spremenjenimi pogoji ali na drugem ustreznem delovnem mestu v smislu tretjega odstavka 90. člena ZDR in ga ni možno ustrezno dokvalificirati oziroma prekvalificirati za to delo. Skladno z Zakonom o zaposlitveni rehabilitaciji bi morala tožena stranka zaposliti dva strokovna delavca za 28 invalidov. Obstajala je potreba po delu, ki ga je opravljal tožnik, pri čemer opozarja, da so se tudi po njegovem odhodu strokovne naloge VPD in VP

opravljale na enak način in pod skoraj enakimi pogoji. Ekonomskega razloga tožena stranka niti ni poskušala dokazati, saj je tožnik vse posle opravljal dobičkonosno ter izvajal strokovne naloge varnosti pri delu tudi pri drugih pravnih osebah, skladno z dovoljenjem Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (koncesija) in tudi takrat, ko so vsa proizvodnja dela pri toženi stranki prenehala, za kar je bil s strani teh pravnih oseb plačan. Strokovni delavec zunanje izvajalca R.V. je bil v času tožnikovega odpovednega roka le formalno zaposlen pri zunanem izvajalcu, opravljal pa je vsa dela in naloge iz pogodbe o zaposlitvi tožnika in tudi varovanja okolja, kar ni zajeto s pogodbo o opravljanju strokovnih nalog s področja varnosti pri delu in varstva pred požarom z dne 30. 1. 2009, kar izhaja iz letnih poročil za Ministrstvo za okolje in prostor. Odpoved je posledica diskriminacije, ker tožeča stranka osebno ni sprejemljiva za toženo stranko, kar pa ne more biti razlog za odpoved. Prosto delovno mesto za vodjo proizvodnje je bilo objavljeno 5. 5. 2009, ko tožniku še ni potekel odpovedni rok, zato bi mu tožena stranka morala v skladu s 3. odstavkom 88. člena ZDR ponuditi drugo ustrezno delovno mesto.

Pritožba ni utemeljena.

Na podlagi 2. odstavka 350. člena Zakona o pravnem postopku (Ur. l. RS, št. 26/99 in nasl. - ZPP) je pritožbeno sodišče izpodbijano sodbo preizkusilo v mejah razlogov, ki so navedeni v pritožbi, pri tem pa je po uradni dolžnosti pazilo na bistvene kršitve določb pravnega postopka 1., 2., 3., 6., 7., 11. točke razen glede obstoja in pravilnosti pooblastila za postopek pred sodiščem prve stopnje ter 12. in 14. točke 2. odstavka 339. člena ZPP in na pravilno uporabo materialnega prava. Ugotovilo je, da sodišče prve stopnje ni zagrešilo zatrjevanih bistvenih kršitev določb pravnega postopka in tistih, na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti, pravilno in popolno je ugotovilo dejansko stanje in pravilno uporabilo materialno pravo.

Sodbi sodišča prve stopnje ni mogoče očitati absolutne bistvene kršitve določb postopka iz 15. točke 2. odstavka 339. člena ZPP, saj o odločilnih dejstvih ni nasprotja med tem, kar se navaja v razlogih sodbe o vsebini listin in med samimi temi listinami. Tožnik razen tega, da zgolj povzame zakonski tekst iz 15. alineje 2. odstavka 339. člena ZPP, ne navede, katere listine naj bi sodišče zmotno ocenilo oziroma katera pravno odločilna dejstva naj bi temeljila na zmotni oceni listin. Po proučitvi podatkov v spisu pa pritožbeno sodišče ugotavlja, da je sodišče prve stopnje pravilno ocenilo listine v spisu in da zatrjevano nasprotje ni podano. Pri tem je mogoče v zvezi s pritožbenim očitkom, da je sodišče iz ugotovljenih dejstev nepravilno sklepalo na obstoj drugih dejstev, pojasniti, da se sodba sodišča prve stopnje sploh ne opira na posredne dokaze, temveč je tudi v tem delu mogoče pritožbeni očitek razumeti le kot neutemeljeno povzemanje zakonskega teksta iz 4. alineje 358. člena ZPP.

Zmotno je stališče pritožbe, da direktor tožene stranke Stojan Bračič dne 4. 2. 2009 ni bil pristojen oziroma upravičen sprejeti sklepa o prenehanju potrebe po opravljenih strokovnih nalogah varnostni pri delu in varstva pred požarom in ukinitvi delovnega

mesta "strokovni delavec za VPD in VP" (priloga B 2) ter tožnika dne 5. 2. 2009 pisno obvestiti o nameravani redni odpovedi pogodbe o zaposlitvi (priloga B3), v smislu 4. odstavka 83. člena ZDR, ker takrat še ni bil vpisan kot direktor tožene stranke v sodnem registru. Kot tožnik že sam navaja, je bilo pooblastilo podano direktorju tožene stranke S.B. dne 2. 2. 2009, sklep pa je bil sprejet 4. 2. 2009 oziroma obvestilo 5. 2. 2009. Ker gre za notranje razmerje pri toženi stranki, je pomemben datum podelitve pooblastila (2. 2. 2009) in ne datum vpisa v sodni register (13. 2. 2009). Tudi če podatek o imenovanju na poslovodno funkcijo ni bil objavljen do 13. 2. 2009, je bil direktor S.B. pooblaščen za odločanje, saj direktor družbe z omejeno odgovornostjo pooblastil za zastopanje ne pridobi šele z vpisom v sodni register. Načelo publicitete namreč varuje tretje osebe v pravnem prometu s subjektom vpisa v sodni register. Po določbi 1. odstavka 8. člena Zakona o sodnem registru (Ur. l. RS, št. 13/1994, s spremembami; ZSReg) ima vpis posameznega podatka v sodni register nasproti tretjim pravni učinek od dneva objave vpisa tega podatka v sodni register po prvem odstavku 43. člena tega zakona, če zakon ne določa drugače. V skladu z 2. odstavkom 8. člena ZSReg se po objavi vpisa podatkov v sodni register po prvem odstavku 43. člena tega zakona v zvezi z osebami iz 8. točke 4. člena ter 5. in 6. točke prvega odstavka 4.a člena tega zakona v razmerju do tretjih šteje, da so te osebe upravičene za zastopanje subjekta vpisa, ne glede na morebitne pomanjkljivosti v postopku njihovega imenovanja. Subjekt vpisa se na te pomanjkljivosti v razmerju do tretjega lahko sklicuje le, če dokaže, da je tretjemu to dejstvo bilo znano. Odločitve direktorja S.B. o ukinitvi tožnikovega delovnega mesta in danem obvestilu o nameravani odpovedi pogodbe o zaposlitvi, sprejete na podlagi veljavnega pooblastila, so veljavne ne glede na to, da je bil vpis v sodni register (ki je deklaratorne narave) opravljen kasneje. Navedeno pomeni, da ima vpis v sodni register zgolj učinek javne objave dejstva, ki pa je nastopilo že prej.

Sodišče prve stopnje je pravilno ugotovilo, da je tožena stranka dejavnost varstva pri delu in varstva pred požarom prenesla na zunanje izvajalce, kar predstavlja utemeljen razlog za prenehanje pogodbe o zaposlitvi delavcu v smislu 2. odstavka 81. člena ZDR. Tožena stranka je namreč dne 30. 1. 2009 sklenila pogodbo o opravljanju nalog s področja varnosti pri delu in varstva pred požarom z družbo K.T. proizvodnja in storitve d.o.o. (priloga B 6), ter kot je bilo že zgoraj navedeno, ukinila tožnikovo delovno mesto "strokovnega delavca za VZD in VP", kar predstavlja organizacijski razlog v smislu 1. alineje 1. odstavka 88. člena ZDR. V pristojnosti delodajalca je, da organizira svoje poslovanje, organizacijsko strukturo, število in vrste delovnih mest tako, da kar najbolj sledi svojim ekonomskim in poslovnim ciljem. V okviru teh njegovih pristojnosti je nedvomno tudi odločanje o delovnih mestih, ki jih potrebuje za opravljanje svoje ekonomske funkcije in opredelitev posameznih del in nalog za določena delovna mesta ter katera delovna mesta bo ukinil ter naloge izvajal z angažiranjem zunanjih izvajalcev. Obširne pritožbene navedbe, da je tožnik delo po pogodbi o zaposlitvi dobro opravljal in da je bilo njegovo delo dobičkonosno, v tem kontekstu niso relevantne, saj se lahko delodajalec sam odloči, kako bo organiziral delovni proces. Zaradi navedenega niso

pravno odločilne pritožbene navedbe, da je bil strokovni delavec zunanjega izvajalca R.V. v času tožnikovega odpovednega roka le formalno zaposlen pri zunanjem izvajalcu, opravljal pa je vsa dela in naloge iz pogodbe o zaposlitvi tožnika in tudi varovanja okolja, kar ni zajeto s pogodbo o opravljanju strokovnih nalog s področja varnosti pri delu in varstva pred požarom z dne 30. 1. 2009. Tožnik torej sam priznava, da so se dela varstva in zdravja pri delu in varstva pred požarom pri toženi stranki opravljala preko zunanjega izvajalca.

Zakon o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 42/2002, v nadaljevanju: ZDR) v 1. alineji 1. odstavka 88. člena določa kot razlog za redno odpoved pogodbe o zaposlitvi delavcu s strani delodajalca prenehanje potreb po opravljanju določenega dela, pod pogoji iz pogodbe o zaposlitvi, zaradi ekonomskih, organizacijskih, tehnoloških, strukturnih ali podobnih razlogov na strani delodajalca (v nadaljnjem besedilu: poslovni razlog). Po določbi 3. odstavka 88. člena ZDR mora delodajalec v primeru odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz razloga nesposobnosti ali poslovnega razloga preveriti, ali je delavca mogoče zaposliti pod spremenjenimi pogoji ali na drugih delih oziroma ali ga je mogoče dokvalificirati za delo, ki ga opravlja, oziroma prekvalificirati za drugo delo. Če ta možnost obstaja, mora delodajalec delavcu ponuditi sklenitev nove pogodbe. Če delavec ne sprejme ponudbe delodajalca za sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi za ustrezno delo in za nedoločen čas ter mu preneha delovno razmerje, nima pravice do odpravnine po 109. členu tega zakona. Ustrezna zaposlitev je po določbi 3. odstavka 90. člena ZDR zaposlitev, za katero se zahteva enaka vrsta in stopnja izobrazbe, kot se je zahtevala za opravljanje dela, za katero je imel delavec sklenjeno prejšnjo pogodbo o zaposlitvi, in za delovni čas, kot je bil dogovorjen po prejšnji pogodbi o zaposlitvi, ter kraj opravljanja dela ni oddaljen več kot tri ure vožnje v obe smeri z javnim prevoznim sredstvom ali z organiziranim prevozom delodajalca od kraja bivanja delavca.

Tožnik toženi stranki neutemeljeno očita, da ni ravnala v skladu s 3. odstavkom 88. člena ZDR, ker tožniku ni predložila nove pogodbe o zaposlitvi oziroma ga prekvalificirala za drugo delo. Tožena stranka je po izpovedi direktorja tožene stranke S.B. potrebovala razvojnega tehnologa, za to delovno mesto pa tožnik nima znanj, saj so potrebna znanja iz proizvodnje kartonske embalaže, razvoja in del na stroju. Zato je sprejemljiva izpoved direktorja, da tožniku pri toženi stranki niso mogli ponuditi nobenega drugega dela oziroma ga zanj prekvalificirati, tožnik pa tudi ne pojasni, katero delo naj bi to bilo. V zvezi z zaposlitvijo na delovnem mestu "vodje proizvodnje", v okviru katerega so se tudi opravljala dela za VZD in VP, pa je sodišče prve stopnje ugotovilo, da ne gre za ustrezno zaposlitev v smislu 3. odstavka 90. člena ZDR, saj je imel tožnik sklenjeno pogodbo o zaposlitvi z dne 30. 4. 2008 za delovno mesto strokovnega delavca za VZD in VP (priloga A6) za VII. tarifni razred, za delovno mesto vodje proizvodnje pa se je zahtevala IV. oziroma V. stopnja strokovne izobrazbe. Ker torej tožena stranka ni bila dolžna tožniku ponuditi tega delovnega mesta, so neutemeljene tudi vse pritožbene navedbe, ki se nanašajo na vsebino prijave prostega delovnega mesta, ki jo je tožena stranka dne 24. 4. 2009 objavila na Zavodu za zaposlovanje

za delovno mesto vodje proizvodnje (priloga B 11).

Neutemeljena je tudi pritožbena navedba, da sodišče prve stopnje ni upoštevalo postopkovnih kršitev določb postopka, to je nesodelovanje delavcev in sveta delavcev pri sprejemanju Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest. Takšne kršitve bi lahko uveljavljal svet delavcev v kolektivnem delovnem sporu oziroma v arbitražnem postopku po 99. členu Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (Ur. l. RS, št. 42/1993 s spremembami; ZSDU), saj v individualnem delovnem sporu sodišče ne more presojeti pravilnosti in zakonitosti postopka sprejemanja splošnih aktov delodajalca. Zato sodišču prve stopnje ni bilo treba ugotavljati zatrjevanih nepravilnosti glede sodelovanja delavcev v postopku sprejemanja Pravilnika glede vprašanih zagotavljanja varstva pri delu po 28. členu Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS, št. 56/99, s spremembami; ZVZD).

Na zakonitost izpodbijane redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga tudi ne vpliva določba 3. alineje 2. odstavka 53. člena Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Ur. l. RS, št. 63/2004 s spremembami; ZZRZI), po kateri lahko gospodarska družba posluje kot invalidsko podjetje, če med celim poslovnim letom zaposluje in usposablja najmanj 40 % invalidov od vseh zaposlenih v družbi in če zaposluje najmanj enega strokovnega delavca iz 9. člena tega zakona, če zaposluje in usposablja več kot tri invalide, sicer pa na vsakih 20 zaposlenih invalidov enega strokovnega delavca. Gre za pogoje, ki jih mora imeti gospodarska družba, da pridobi status invalidskega podjetja. Neizpolnjevanje tega pogoja vpliva le na pridobitev oziroma izgubo statusa invalidskega podjetja, o čemer v skladu z 2. odstavkom 54. člena ZZRZI odloča minister, pristojen za invalidsko varstvo, po pridobitvi predhodnega soglasja Vlade Republike Slovenije, ne pomeni pa, da invalidsko podjetje ne more zakonito redno odpovedati pogodbe o zaposlitvi strokovnemu delavcu.

V celoti so nedokazane tožnikove trditve o diskriminaciji, ki jih je prepričljivo ovrgel direktor tožene stranke v svojem zaslišanju. Pojasnil je, da je tožnika spoznal šele v sodnem postopku, prej ga ni poznal, kot je bilo zgoraj obrazloženo, pa je tožena stranka tudi dokazala, da je obstajal utemeljen razlog za odpoved pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga, ki je temeljil na organizacijski odločitvi tožene stranke, ne pa morda na osebnih okoliščinah in lastnostih tožnika.

Ker pritožbeni razlogi, niti tisti, na katere je sodišče druge stopnje pazilo po uradni dolžnosti, je pritožbeno sodišče pritožbo zavrnilo in potrdilo izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje (353. člen ZPP).

Zveza:

ZDR člen 81, 81/2, 88, 88/1, 88/1-1, 88/2, 88/3. ZSDU člen 99.